

Amharic A: literature – Standard level – Paper 1
Amharique A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Amhárico A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

ከሚከተሉት ምንጫዎች አንዱን መርጠህ ስነጽሁፋዊ ትንታኔ ስጥ። ከታች የተቀመጡትን ጥያቄዎች መመለስ ይኖርብህል።

1.

ከዘመናት መሃል በሰባ ሰባቱ
 እኛና ተፈጥሮ ቀልባችን ሲፋቱ
 የፍጥረትን ነዲድ ጭሱን እየማገገ
 ሰማዩ ደንበሮ ሆዱ ተሸለገ

5 አፈር ትቢያ ወርሶት ጭጋግ አለገገ።
 ነበልባል ዘነበ ወላፊን ነፈሰ
 ዘራሰብ ከአፈር ጋር በእሳት ተጠበሰ።
 አሞራ አራዊቱ በድን እየጎተቱ
 ስጋ አጥንት ሲለቅሙ

10 ሰይጣን አጋንንቱ ቅዱስ መላዕክቱ
 ለእኛ ለእኛ እያሉ በነፍስ ተሻሙ።

እኔም ተቸግሬ
 በወርሃ ሰኔ አንጀቱን አስሬ
 የዘራሁትን ዘር በነመጋል ቡሬ

15 ከጣልሁበት ማሳ ባጣው አፈር ጭሬ
 ለእግዜር ለተፈጥሮ እንዲህ አልኩ አምርሬ።
 «ምነው ሰማያቱ
 ህልቆ መሳፍርቱ
 በእኛ ላይ ዘመቱ በእኛ ላይ ዶለቱ!!

20 ምነው በሰንበቱ
 ቁራሽ ከሌማቱ
 ሽሮ ከወጨቱ አለመገኘቱ?!

ምነው ህፃናቱ
 እንስሳ አራዊቱ

25 እንደሳር ደረቁ በጠኔ ተመቱ!
 በአላቱን ሳልሽር አርብ ሮብን ምሜ
 በሰንበት በንግሱ ለቅዳሴ ቆሜ
 ያወረድሁት እንባስ ያ ኪራራይሶ
 የኔን ለቅሶ ያህል

30 ማዘነብ አይችልም ወይ ወደእኔ መልሶ?
 እባክህ ፍረደኝ እባክህ ፍረደን
 ካፈር ሰው አብቅለህ እህል አትካደን!»
 ብለው ተንሰቅስቁ የእግዜር ግን ትዕግስቱ
 ከሰው ከእንስሳቱ

35 ከእኔም ህይወት በላይ ሆነና ስፋቱ
 በዝምታ አለፈኝ
 ከሰማያት ሆኖ እያየኝ በሩቁ
 እኔም እጅ ሰጠሁ ባለስቃይ ትጥቁ
 የሰቆቃው ጌታ አነቀኝ ጭራቁ።

40 ያኔ እንደሰማዩ ራቀኝ አንጀቱ
 መተንፈስ ታከተኝ ተረታ ጉልበቴ
 ደምስፊ ደረቀ አካሌ ታወከ
 ሆድ እቃዬ ታልቦ ጀርባዬን ታከከ።

ሰይጣን አጋንንቱ ቅዱስ መላእክቱ
 45 ዙሪያዬን ከበቡኝ መጡ ወደራሴ
 ለእኛ ለእኛ እያሉ ሊሻሙ በነፍሴ።
 ይብላኝ ለተረኛ ለእኔ ባልንጀራ
 የኔውስ ተዳርሷል ስቃዬ ሊያባራ
 ነፍሴ ለመናፍስት ስጋዬ ላሞራ።

ይርጋ ገላው፣ የተራሮች ጩኸት፣ (1998)።

- (a) በግጥሙ ስለቀረበው መልእክት ያገኘኸው ግንዛቤ ምንድነው?
- (b) ፀሀፊው የቃላት ድግግሞሽ ቴክኒክ በመጠቀም የግጥሙን መልእክት እንዴት እንዳጎለበተ አስረዳ።

2.

ከመሄዴ አስራ አምስት ቀን በፊት አጎቱ ከከተማ ወደ እኛ ቤት መለስ ቀለስ ማለት አብዝቶ ነበር። መጥቶ በሄደ ቁጥር ወላጆቹ ያስጨነቃቸውን ጉዳይ ለማወቅ እጅጉን ጓጓሁ። በተለይ እናቱ ጭብጥ ኩርምት ስትል መክረሟን ስላየሁ ጉዳዩን ማወቅ አጓጓኝ። አጎቱ የገጠር ኑሮን እርም ብሎ መሬቱን የገሚስ ሰጥቶ ከተማ ከገባ አራት ዓመት

5 እንደዘለለው ሰምቻለሁ። ከተማ ገብቶ ምን እንደሚሰራ የማውቀው ነገር የለም። ነገር ግን “ከተማ ይግደለኝ! ተገጠር ሀብታም ገበሬ የከተማ ሸቃይ ይሻላል!” ማለትን ያዘወትራል።

ለሶስተኛ ጊዜ እንደመጣ ጆሮዬን ቀስጫ ከወላጆቹ ጋር የሚያወሩትን አዳምጥ ነበር። የሚወያዩት እኔን ወደ ደብረ ብርሃን ትሂድ አትሂድ እያሉ መሆኑን ፍንጭ አገኘሁ። በጣም ደነገጥኩ፤ ከቤተሰቦቼ መለዩትን እንዴት ልችለው ነው እያልኩ መጨነቅ ጀመርኩ።

10 የአባቴ የሁለቱ ታናሽ የሆነው አጎቱ ከተማ በመግባቱ የሚገጥሙኝን ዕድሎች ለወላጆቹ ያወራል።...

“ወንድም ጋሼ ሙት ሸንኮሬን እኮ አለማወቅህ ነው። እንኳን የኛን ያገሯን ሰው ልኾ ቀርቶ ከየገጠሩ የማንንም ልኾ ሰብስባ አስተምራ አሳድጋ ትልቅ ቦታ ያደረሰኝ ነኝ። ቅርንጫፉ በዛና ዝምድናችንን በውል አለማወቅችን እንገር ታባታችን ጋር የተቋጥሮ ዝምድና እንዳለን ነግራኛለች። ለካስ ወንድም ጋሼ ያልወለደ ሰው እንቅልፍ የለውም።! አሁን እድሜዎም ሲገፋ የማስተምራትና ሀብት ንብረቱን በቁሜ የማወርሳት የዘመድ ልኾ ታላመጣህልኝ ብላ መግቢያ መውጫ አሳጣኝኝ። መቼስ ይህን ሲሳይ የናቱ ልኾ አንተ እያለህ ለባዳ አሳልፌ አልሰጥም ብዬ ነው እንደ ውሃ ቀጂ የምመላለሰው...” አለ ወደ አባቴ እያዩ፤

20 አጎቱ የሚናገርላቸውንና የገጠር ልጆችን አስተምረው ለወግ ማዕረግ የሚያበቁትን ደግ ሴት ለማየት ናፈቅሁ። እኚህ ደግ ሴት እኔንም ከገጠር በተሻለ የከተማ ትምህርት ቤት አስተምረው ትልቅ ቦታ ሲያደርሱኝ ታየኝ። ወላጆቼም እኚህ የተባረኩ ሴት ላይ እንዳይጨክኑ በልቤ መማፀን ያዝኩ።

“እውነት ነው መኸታ... አንተም ለኛ ብለህ ነው። እኔም እኮ የተፈታተንኩህ ተአምስት ወንዶች መሃል የተፈጠረኸ አንድ ልገሬን እንዴት ታጠገቤ ላርአት ብዬ እንገር የክፋትም አደል።”

“አይ ወንድም ጋሼ ሴት ልኾህ ታንተ ጋር ዘላለም ትኖር ይመስልሃል? አሁን የአገራችን ልማድ ጠፍቶህ ነው። አጎጠጎጤ ማውጣት ስትጀምር አይደል ለጋብቻ ስጡን በሚል ሽማግሌ ሲግተለተል የሚውለው። አይሆንምም ብትል አንዱ ጥጋባኛ ጠልፎ ጉድ ይሰራሃል። ያኔ ትምርቷም ተስተንጉሎ፤ ተገጠር ኑሮ ታትወጣ እዚሁ እንደታተረኸ ትኑር?” ሲል ሰውነቴን ሰቀጠጠኝ።

30 “ተው ተው መኸታ! የሰይጣን ጆሮ ይደፈን።... እሱስ እኔም ሁሉ እንቅልፍ እንደነሳኝ ነው። አይ መኸታ ምነው ኩፉኛ ፈተንክኝ!... ተተፈጠርኩ እስተ ዛሬ ስደርስ እጅግ የፈተነኝ ጉዳይ ቢኖር ዛሬ ይዘህብኝ የመጣኸው ጉዳይ ነው።... ወይ ፈተና!... እንግዲህ እንደፈቀደው አንተን ወንድሜንም ተማስቀይም ልገሬቷም ፈጣሪ ያዘዘላትን አዳኛ ተምንገፋ በጄ ብለናል...” አለ አባቴ።

እናቱ ግን እንደተከዘኸ ተቀምጣለች። አጎቱም ሃሳቧን አልጠየቃትም። አባዬም ሃሳብ እንድትሰጥ አልጋበዛትም። እሷም ተቃዋሚ ይሁን መስማማት ባይገባኝም አቀርቅራ መሬት በስንጥር ከመቆርቆር ውጪ ቃል አልተነፈሰችም።

ግርማ ነሲቡ፣ ታጋቾቹ፣ (2007)።

- (a) በቅንጭብ ጽሁፉ የከተማና የገጠር ህይወት በንጽጽር እንዴት ቀረቡ?
- (b) ፀሀፊው ምልልስን በመጠቀም የግጥሙን መልእክት እንዴት እንዳገለበተ አስረዳ።